

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland biskop

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd
Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Dato: 13.12.2018

Vår ref: 18/04447-6

Deres ref:

Høring - kirkeordning for Den norske kirke - høringsvar fra biskopen i Sør-Hålogaland

Biskopen i Sør-Hålogaland har behandlet Høring - kirkeordning for Den norske kirke og gir herved følgende høringsvar:

Generelle betraktninger:

Kirkeordning for Den norske kirke skal være overordnet og bør være nøktern og klart begrenset med hensyn til hvor detaljerte bestemmelser den skal gi.

I det utsendte høringsbrevet sies:

«Med forslaget om ny trossamfunnslov følger også at kirkeloven skal oppheves. I dag regulerer kirkeloven de viktigste myndighetsforhold innen Den norske kirke. Kirkerådet sender her ut et forslag til bestemmelser som skal erstatte kirkeloven når denne oppheves. Disse bestemmelser er ikke ment å medføre endringer i dagens ordninger.»

Biskopen i Sør-Hålogaland ønsker å påpeke noen utfordringer rundt det å skulle ta stilling til en kirkeordning som skal gjelde fra det tidspunkt da dagens lov avløses av en ny. Den endelige ordlyden i ny lov er fortsatt ikke vedtatt. Dagens gjeldende kirkelov har hjemler som definerer kirkelig fellesråd og dets oppgaver. Dette har nær sammenheng med måten Den norske kirke finansieres på, noe som også er bestemt gjennom kirkeloven. Det er usikkert om ny trossamfunnslov i sin endelige form vil ha bestemmelser om kirkelig fellesråd. Det er også usikkert om ordningen med delt finansiering videreføres. På denne bakgrunn kan det virke uheldig om en nå vedtar en kirkeordning som i stor grad legger til grunn at dette forblir uendret.

Situasjonen er nå slik at vi i dag har gjeldende kirkelov å forholde oss til. Dersom ny lov legger andre premisser må kirkeordningen tilpasses gjennom en revisjon etter at ny lov er klar.

Begrepet «lek kirkelig tilsatt» brukes i flere av paragrafene om kirkelig tilsatte som ikke er prester. Det kan oppfattes som misvisende å omtale medarbeidere i vigslede stillinger som «leke», og en bør derfor søke å finne et bedre begrep. En mulig erstatning kan være «kirkelig tilsatt som ikke er prest».

Kommentarer til de enkelte kapitler og paragrafer i forslaget

Kapittel 1. Den norske kirkes grunnlag

§ 1. Den norske kirkes læregrunnlag

Her savnes en formulering som beskriver hva som er formålet med å ha en kirkeordning (jfr. §1 i dagens kirkelov). En slik formulering kan evt. være en egen paragraf eller et punkt under §1.

§ 2. Den norske kirke som del av den verdensvide kirke

Denne paragrafen er helt ny, og biskopen i Sør-Hålogaland gleder seg over at det foreslås en egen paragraf som understreker Den norske kirke som en del av en verdensvid kirke. Forslaget støttes.

§ 4. Den norske kirkes oppdrag

Det å «forkynne evangeliet og forvalte sakramentene» oppfattes som konkrete handlinger mens formuleringen «utøve nestekjærlighet» gjenspeiler mer en holdning eller et sinnelag. Biskopen i Sør-Hålogaland foreslår derfor følgende endring (forenkling) av første setning: «Den norske kirke skal forvalte sakramentene og forkynne evangeliet i ord og handling.»

§ 7. Samisk kirkeliv

Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke. Denne paragrafen er helt ny. Biskopen i Sør-Hålogaland setter pris på at dette er tatt med.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

§ 9. Kirkelig inndeling, navn på kirker og kirkelige enheter, særskilte menighetsformer

Siste ledd.

Biskopen i Sør-Hålogaland støtter det som står om kategorialmenigheter.

Biskopen i Sør-Hålogaland mener at valgmenigheter ikke skal innføres som varig ordning da en mener det vil være i strid med prinsippet om lokal forankring.

§ 11. Tilhørighet og medlemskap

Første ledd:

«Bare person som er døpt ved kristen dåp og som er bosatt i riket, har lovlig opphold eller er norsk statsborger bosatt i utlandet, kan være medlem av Den norske kirke. Ingen kan bli medlem av Den norske kirke så lenge vedkommende er medlem av et annet trossamfunn i Norge.»

Biskopen i Sør-Hålogaland foreslår her å stryke «, har lovlig opphold i riket».

§13. Medlemskap i kirken

Annet ledd.

Biskopen i Sør-Hålogaland er ikke enig i forslaget om at overføring av medlemskap til annet sokn kan avgjøres lokalt.

Det bør være åpning for at en kan søke om overføring til annet sokn når det er tungtveiende grunner til det. Biskopen i Sør-Hålogaland mener dagens bestemmelse i Kirkelovens § 4 bør videreføres i kirkeordningen, og foreslår at § 13 annet ledd erstattes med følgende: «I særlige tilfelle kan biskopen etter søknad fra vedkommende menighetsråd samtykke i at en person for et begrenset tidsrom gis stemmerett i et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i.»

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

§ 15. Soknets organer

Som nevnt innledningsvis under generelle betraktninger er kirkelig fellesråds rolle nært knyttet til den delte finansieringsmodellen. Dersom ny lov om tros- og livssynssamfunn legger opp til en annen måte å finansiere kirkens virksomhet på, vil dette ha betydning for kirkelig fellesråd. En bør derfor unngå at kirkeordningen som nå skal vedtas låser seg for mye på dette området.

§ 23, 24 og 25.

Viser her til det som er sagt om kirkelig fellesråd under § 15 og generelle betraktninger.

Kapittel 4. Kirker

§ 30. Betaling for bruk av kirken mv.

Biskopen i Sør-Hålogaland oppfatter begrepet «annen oppbyggelse» som noe uklart og vanskelig å forholde seg til. Foreslår derfor følgende endring av første setning: «For benyttelse av kirken til gudstjenester og det som knyttes til gudstjenesteliv tas det ikke betaling.»

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

Det er ikke foreslått at bestemmelser om Mellomkirkelig råd tas inn i kirkeordningen. Dette begrunnes med at Kirkerådet foreslår å endre Mellomkirkelig råds status til et fagutvalg. Biskopen i Sør-Hålogaland ønsker i denne sammenheng å understreke betydningen av at dette fagutvalget oppnevnes av det valgte Kirkerådet og at det blant annet legges vekt på geografisk balanse.

§ 32. Bispedømmerådets sammensetning

Begrepet «lek kirkelig tilsatt», jfr. innledende kommentarer.

§ 37. Kirkerådets sammensetning

Første avsnitt

Biskopen i Sør-Hålogaland foreslår her å stryke «, en lek kirkelig tilsatt», jfr. egen høringsuttalelse fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd til «Høring – regler for valg av Kirkerådet».

§ 39. Bispemøtet

Andre setning: «Bispemøtet skal utøve tilsyn med...».

At Bispemøtet skal utøve tilsyn oppfattes som noe helt nytt. Til nå har det vært den enkelte biskop som har hatt dette som sitt selvstendige ansvar uten at Bispemøtet har hatt noe overordnet tilsyn.

Om Bispemøte som tilsynsorgan:

Biskopen i Sør Hålogaland vil understreke at det uansett ikke må forstås slik at Bispemøtet fører et slags overtilsyn med Den norske kirke. Det er den enkelte biskop som fører tilsyn med kirken, med jurisdiksjon begrenset av den kirkelige inndeling. Bispemøtet kan derfor ikke betraktes som et organ som griper inn i biskopenes selvstendige tilsynsansvar. Det avgrenses forsåvidt mot en slik tolkning i tredje ledd, men det er viktig at dette ikke kan misforstås.

«Bispemøtet utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet og avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av Kirkemøtet, Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd.» Denne formuleringen er i all hovedsak en videreføring av Reglement for Bispemøtet § 2 annet ledd. Nytt er inkluderingen av Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd. Kirkemøtet har bestemt at Bispemøtet behandler læreklager, og at det derfor er naturlig å inkludere klagenemnda. Hva gjelder Kirkerådet er relasjonen mellom disse mer sammensatt. Intensjonen bak formuleringen er at Kirkerådet forbereder og innstiller på liturgisaker og at disse må forelegges for Bispemøtet til uttalelse (jf § 38 fjerde og femte ledd i høringsforslaget). Samtidig har det vært et ønske fra Bispemøtet å se på relasjonen mellom disse to organene. Sør Hålogaland biskop oppfatter vår kirkeordning slik at Kirkerådet og Bispemøtet er sidestilte organer under Kirkemøtet. Jeg har derfor en avventende holdning til denne formuleringen i påvente av en utredning av Bispemøtets plass i kirkeordningen, og videre endringer i kirkeordningsarbeidet.

Femte ledd

Formuleringen om at Bispemøtet skal ha sekretær, kan synes unnselig. Den er imidlertid av stor viktighet, og biskopen i Sør Hålogaland vil støtte at den tas inn i kirkeordningen på denne måten og anser dette som et viktig anliggende.

Sekretær for Bispemøtet er ikke uten videre å sidestille hverken med daglig leder for bispedømmeråd (§ 33) og kirkeråd (§ 38) eller daglig leder for kirkelig fellesråd (§ 24) eller menighetsråd (§ 19). Heller ikke disse fire daglig leder-stillingene er sammenfallende i funksjon og grunnlag.

Selv om det her er snakk om en litt annen funksjon, er det likevel i effekt et uttrykk for at Bispemøtet er et selvstendig, sentralkirkelig organ med uavhengighet til øvrige kirkelige organer, inkludert Kirkerådet. Det var Kirkedepartementet som i 1984, da Kirkemøtet ble etablert, innførte denne setningen i «Reglement for Bispemøtet», nettopp for å understreke Bispemøtets karakter av selvstendig kirkelig organ. Denne bestemmelsen representerer derfor en viktig skranke mot å redusere Bispemøtet til et rent kollegafellesskap, og på den måten undergrave Bispemøtets mulighet til å utøve sin oppgave.

At Bispemøtet skal ha sekretær, og i det inkludert egne sekretariatsfunksjoner, er likevel ikke til hinder for at Bispemøtet kan trekke vekslers på og samarbeide med sekretariatskapasitet i andre kirkelige sekretariatsmiljøer, bl.a. Kirkerådets.

Sjette ledd

Biskopen i Sør Hålogaland ser det som både naturlig og nødvendig at Bispemøtet har hjemmel til å fastsette egen forretningsorden, og ser det som hensiktsmessig at dette forankres i kirkeordningen.

§ 44. Ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Biskopen i Sør-Hålogaland ser det som viktig at ungdomsdemokratiet formaliseres gjennom en egen paragraf i kirkeordningen.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 45. Rett og plikt til å delta i møte

Det kan oppfattes vanskelig å definere hva som er gyldig forfall.

Biskopen i Sør-Hålogaland finner det naturlig at kirkens valgte organer praktiserer dette på samme måte som norske kommuner.

§ 46. Prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste

En vil påpeke en inkonsekvent bruk av begreper i første setning «...ordineres til prestedtjeneste...»

Viser her til § 5 siste setning: «Den norske kirke vigsler til tjeneste som diakon, kantor, kateket og prest og til tjeneste som biskop.»

På denne bakgrunn foreslår biskopen i Sør-Hålogaland at «ordineres» erstattes med «vigsles» i § 46.

§ 47. Adgang til å oppstille vilkår om medlemskap i Den norske kirke for tilsatte og ombud

Biskopen i Sør-Hålogaland ser klare betenkeligheter med å gjøre det enklere å inneha stillinger i Den norske kirke uten å være medlem slik paragrafens 2. ledd legger opp til. En foreslår derfor at Kirkelovens § 29 videreføres i kirkeordningen:

«Kirkelig tilsatte og ombud skal være medlem av Den norske kirke. Det kan dispenseres fra kravet når særlige grunner tilsier det etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.»

Med vennlig hilsen

Ann-Helen Fjeldstad Jusnes
biskop

Omar Paal Aardal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk
kirkeråd

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO